

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

*Циклова комісія трудового навчання та технологій
і образотворчого мистецтва*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ

« 01 » *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика)

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність **014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)**

Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Образотворче мистецтво)**

Кременець – 2024

Нікіфорчук Т. М. Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика): робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Кременець, 2024. 35 с.

Розробник:

Нікіфорчук Тетяна Михайлівна – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

Протокол № 1 від «01» серпня 2024 р.

Голова циклової комісії

Віталій ПИСАРЕНОК

1. Вступ

Важливим аспектом у формуванні майбутніх вчителів, компетентних фахівців-педагогів є безпосередня участь здобувачів у процесі роботи навчального закладу, інтеграція у робоче середовище та навчальний процес. Досвід роботи, перейнятий у висококваліфікованих наставників, їх методико-педагогічні рекомендації сприятимуть оптимізації вмінь на навичок практикантів.

Переддипломна педагогічна практика є завершальним етапом підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, який проводиться у VIII семестрі з відривом від теоретичного навчання.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика)» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів ECTS: 6	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна
Змістових модулів -	Спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	
Загальна кількість годин – 180	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки: 4-й
		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студента – 30	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	8-й
		Самостійна робота 180
		Вид контролю: залік

3. Мета та завдання переддипломної педагогічної практики

Переддипломна педагогічна практика передбачає виробничу практику педагогічної діяльності у закладі загальної середньої освіти, застосування знань, умінь та навичок в організації навчально-виховної та наукової роботи здобувачами на базі практики, є заключним етапом практичної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва на практиці із особливостями майбутньої професійної діяльності фахового молодшого бакалавра.

Метою практики розвиток здобутих знань у процесі професійної підготовки компетентностей, необхідних для ефективної педагогічної діяльності, визначення готовності здобувача фахової передвищої освіти до виконання ним професійної діяльності в ЗЗСО.

Основні завдання практики:

- проведення уроків образотворчого мистецтва, виховних та позакласних заходів, гурткових занять у закладах загальної середньої освіти;
- вивчення змісту програми образотворчого мистецтва та календарного планування;
- застосування загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання в організації навчального процесу з образотворчого мистецтва на практиці;
- формування у здобувачів професійних компетентностей з педагогічної практики;
- формування здатності здійснювати фахові обов'язки учителя образотворчого мистецтва відповідно до державних освітніх вимог;
- формування здатності застосовувати знання культурного простору, досвід і способи художньо-творчої діяльності, рівень навченості, вихованості та розвитку в будь-якій діяльності людини;
- розуміння ролі мистецтва у житті, засвоєння художньої картини світу;
- формування здатності планувати і готувати зміст занять за основними розділами програми – від перших уроків в початкових класах до завершення вивчення курсу образотворчої грамоти в закладах загальної середньої освіти;
- формування вміння ефективно організовувати навчальний процес шляхом розробки тематичних і поурочних планів;
- застосування сучасних напрямків, засобів, форм та методів образотворчого виховання школярів в контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа» та у процесі вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво»;
- формування здатності вирішувати навчально-виховні завдання в процесі образотворчої діяльності, сприяти естетичному, національному та патріотичному вихованню засобами образотворчого мистецтва;
- формування здатності визначити аргументовано місце, послідовність та методику проведення занять з образотворчої діяльності: малювання з натури, за уявою, по пам'яті, тематичне малювання, декоративна творчість, художнє

конструювання, шрифтова та прикладна графіка, ліплення, бесіди про мистецтво та ін.;

- вміти застосовувати основні дидактичні принципи методики викладання образотворчої діяльності;

- формувати здатність застосовувати технічні засоби навчання для розширення унаочнення навчального процесу;

- проводити уроки різних типів: практична робота, комбінований урок (відомості про мистецтво і практична робота).

- вміти визначати зміст і методи здійснення кожного складового елементу уроку:

- застосовувати прийоми і методи індивідуальної роботи з учнями з урахуванням їх вікових особливостей.

- працювати з різними видами наочності. Виконувати наочні приклади послідовного зображення за темою уроку. Володіти практично прийомами наочного показу різних зображальних технік.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8 Здатність використовувати інформацію та комунікаційні технології.

СК1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК5 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК6 Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.

СК7 Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК9 Здатність до планування освітнього процесу в межах посадових обов'язків.

СК10 Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

СК11 Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК12 Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення власних професійних потреб.

СК13 Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів.

СК14 Здатність до формування в учнів відповідального ставлення до інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій та безпечного їх використання.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різними проявами насильства.

СК16 Здатність розуміти основи образотворчої грамоти, аналізувати історичні етапи розвитку образотворчого мистецтва, художні твори; використовувати спеціальну термінологію; усвідомлювати значення образотворчого мистецтва у вихованні учнівської молоді.

СК17 Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

СК18 Здатність володіти академічними та сучасними техніками, прийомами та засобами рисунку, живопису, композиції.

СК19 Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

СК20 Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчальних практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

СК 21 Здатність до здійснення дослідницької і навчально-пізнавальної діяльності та презентації її результатів.

СК 22 Здатність володіти художніми техніками обробки матеріалів декоративно-прикладного мистецтва.

СК 23 Здатність до аналізу традицій та сучасних тенденцій декоративно-прикладного мистецтва, ідентифікації та порівняння ознак різних його видів, навчання учнів технікам декоративно-прикладного мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності.

СК 24 Здатність створювати та реалізовувати художні проєкти.

СК 25 Здатність володіти навичками роботи з комп'ютерними графічними програмами для вирішення практичних завдань у професійній діяльності.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Виробнича практика (переддипломна педагогічна практика)» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

РН2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.

РН5 Забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами.

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН7 Організовувати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання.

РН8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

РН9 Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

РН10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН12 Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.

РН13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

РН14 Формувати в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань.

РН15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

РН16 Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі образотворчого мистецтва, принципами та закономірностями організації навчання образотворчому мистецтву в закладах загальної середньої освіти.

РН17 Уміти застосовувати у професійній та творчій діяльності художні техніки і матеріали образотворчого мистецтва та володіти основами художньої майстерності.

РН18 Уміти розвивати творчу уяву, образне мислення та художній смак учнів.

PH19 Виявляти здатність до створення власних художніх задумів, розробляти ескізи, проекти, виконувати та презентувати творчі роботи.

PH20 Здійснювати організацію, проведення та оцінку навчально-творчих практик, виховних заходів, виставок образотворчого мистецтва.

PH21 Уміти здійснювати дослідницьку і навчально-пізнавальну діяльність у сферах психології, педагогіки, методики навчання образотворчого мистецтва та використовувати її результати у професійній діяльності.

PH22 Виявляти готовність до застосовування художніх технік обробки матеріалів декоративно-прикладного мистецтва у гуртковій роботі та популяризації народного мистецтва.

PH23 Володіти знаннями та уміннями організації предметно-перетворювальної діяльності школярів у сфері декоративно-прикладного мистецтва.

PH24 Володіти техніками оформлювального мистецтва.

PH25 Уміти використовувати комп'ютерні графічні програми для створення власних художньо-творчих проєктів.

4. Програма переддипломної педагогічної практики

Змістовий модуль 1. Підготовка до педагогічної практики.

Тема 1. Участь у настановчій конференції.

Мета, завдання переддипломної практики. Умови допуску до практики. Загальні положення практики. База проходження професійно-педагогічної практики. Порядок проходження практики. Програма професійної педагогічної практики і основні її змістові модулі. Оформлення звітності практики. Обов'язки здобувача освіти - практиканта та керівника-методиста.

Тема 2. Ознайомлення із базою практики.

Знайомство з закладом загальної середньої освіти. Ознайомлення з навчально-методичною документацією учителів образотворчого мистецтва. Оформлення відповідних записів у педагогічному щоденнику з практики. Вивчення технічного облаштування закладу загальної середньої освіти.

Тема 3. Ознайомлення із внутрішнім розпорядком закладу загальної середньої освіти, розкладами дзвінків та уроків образотворчого мистецтва.

Вивчення розкладу уроків образотворчого мистецтва, плану роботи вчителя. Вивчення правил закладу загальної середньої освіти.

Тема 4. Ознайомлення із календарним та поурочним плануванням.

Ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти з функціями та обов'язками вчителя образотворчого мистецтва. Ознайомлення з планами-конспектами уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» в початковій та основній школі. Ознайомлення з оформленням планування педагогічної роботи вчителя образотворчого мистецтва.

Тема 5. Складання графіка проведення уроків, виховних годин, позакласних заходів.

Участь практикантів у підготовці та проведенні уроків образотворчого мистецтва. Участь в організації образотворчої діяльності дітей поза уроками - гурток декоративно-прикладного мистецтва /виконання ескізів, розробка та реалізація проєкту з художнього оформлення. Аналіз планів навчальної та виховної роботи закладу загальної середньої освіти з календарним планом уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» для 1-11 класів з перспективним плануванням організації закладу загальної середньої освіти. Оформлення відповідних записів у педагогічному щоденнику.

Змістовий модуль 2. Навчальна робота.

Тема 6. Спостереження уроків образотворчого мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво», гурткових занять та виховних заходів.

Спостереження за показовими уроками образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво». Аналіз ефективності навчального процесу, вдосконалення методики викладання та обмін досвідом.

Тема 7. Підготовка конспектів уроків.

Розробка планів-конспектів уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», позакласних занять. Опрацювання фахової літератури. Ведення педагогічного щоденника.

Тема 8. Проведення уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» згідно графіку.

Самостійне проведення уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», позакласних виховних заходів у 1-11 класах. Допомога

учителям у підготовці та проведенні позакласних виховних заходів відповідно до перспективного планування закладу.

Змістовий модуль 3. Позакласна робота.

Тема 9. Проведення бесід із батьками учнів на педагогічні теми.

Обмін інформації, співпраця, посилення мотивації. Підготовка бесіди, теми для обговорення, рекомендації.

Тема 10. Підготовка та проведення виховних годин у закріпленому класі.

Складання плану виховної години. Опрацювання фахової літератури. Розробка та проведення виховних годин. Ведення педагогічного щоденника.

Тема 11. Підготовка та проведення занять гуртка декоративно-прикладного мистецтва / Підготовка проєкту (проєктів) художнього оформлення

Складання планів гурткових занять. Опрацювання фахової літератури. Розробка та проведення виховних годин. Ведення педагогічного щоденника /

Виконання ескізів. Розробка та реалізація проєкту (проєктів) з художнього оформлення (стенди, фрагмент художнього оформлення стіни (розпис)), сцена актового залу та ін.).

Тема 12. Підготовка сценарію та проведення позакласних заходів.

Розробка конспектів, організація, проведення залікового позакласного заходу. Створення сценарію, організація, репетиції та проведення залікового позакласного заходу.

Змістовий модуль 4. Методична робота.

Тема 13. Ознайомлення і вивчення методичної системи роботи вчителя образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво».

Ознайомлення з навчально-методичною документацією учителів образотворчого мистецтва. Оформлення відповідних записів у педагогічному щоденнику з практики. Вивчення технічного облаштування закладу загальної середньої освіти.

Тема 14. Участь у педагогічних радах закладу загальної середньої освіти, засіданнях класних керівників, нарадах.

Обговорення освітніх стратегій. Аналіз успішності. Обговорення проблемних питань. Обмін досвідом. Ведення педагогічного щоденника.

Тема 15. Вивчення досвіду роботи вчителя образотворчого мистецтва та кращих учителів закладу загальної середньої освіти.

Спостереження за уроками, поглиблення знань, вдосконалення. Спільні обговорення та аналіз отримання практичних порад.

Тема 16. Самоаналіз художньо-виховної діяльності.

Складання індивідуального плану роботи на період практики. Розробка планів-конспектів уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», позакласних занять.

Тема 17. Опрацювання методичної літератури.

Опрацювання фахової літератури. Аналіз та синтез інформації. Відвідування шкільної бібліотеки Застосування методичної літератури на практиці.

Змістовий модуль 5. Підсумки педагогічної практики.

Тема 18. Написання звіту про проходження переддипломної педагогічної практики.

Підведення підсумків досвіду проходження практики. Аналіз досягнень та перспективи подальшої роботи. Написання звітної документації

Тема 19. Оформлення документації педагогічної практики

1. Звіт про проходження педагогічної практики;
2. Плани - конспекти залікових уроків з образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» із додатками (світлина уроків, творчі роботи учнів, роздатковий матеріал тощо);

3. План-конспект залікового заняття гурткового заняття з декоративно-прикладного мистецтва / ескізи розробки та фото звіт реалізації проєкту з художнього оформлення (відповідно до додаткової кваліфікації).
4. Сценарій позакласного виховного заходу;
5. Щоденник практики;
6. Характеристика на здобувача освіти – практиканта затверджена директором освітнього закладу.

Тема 20. Участь у педагогічній раді закладу загальної середньої освіти щодо результатів роботи практиканта.

Підведення підсумків, аналіз роботи практиканта. Представлення звіту, обговорення, аналіз досягнення та проблем.

Тема 21. Участь у підсумковій конференції.

Підготовка до звітної конференції. Проведення звітної конференції.

Оцінювання результатів роботи впродовж періоду практики.

5. Структура переддипломної педагогічної практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекції		практ.	лаб.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Підготовка до педагогічної практики					
Тема 1. Участь у настановчій конференції.					-
Тема 2. Ознайомлення із базою практики.	4				4
Тема 3. Ознайомлення із внутрішнім розпорядком закладу загальної середньої освіти, розкладами дзвінків та уроків образотворчого мистецтва.	2				2
Тема 4. Ознайомлення із календарним та поурочним плануванням.	4				4
Тема 5. Складання індивідуального плану, графіка проведення уроків,	2				2

виховних годин, позакласних заходів.					
Разом за змістовим модулем 1.	12				12
Змістовий модуль 2. Навчальна робота					
Тема 6. Спостереження уроків образотворчого мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво», гурткових занять та виховних заходів.	8				8
Тема 7. Підготовка конспектів уроків.	20				20
Тема 8. Проведення уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» згідно графіку.	50				50
Разом за змістовим модулем 2.	78				78
Змістовий модуль 3. Виховна робота					
Тема 9. Проведення бесід із батьками учнів на педагогічні теми.	6				6
Тема 10. Підготовка та проведення виховних годин у закріпленому класі.	8				8
Тема 11. Підготовка та проведення занять гуртка декоративно-прикладного мистецтва / Підготовка проекту (проектів) художнього оформлення	8				8
Тема 12. Підготовка сценарію та проведення позакласних заходів.	10				10
Разом за змістовим модулем 3.	32				32
Змістовий модуль 4. Методична робота					
Тема 13. Ознайомлення і вивчення методичної системи роботи вчителя образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво».	6				6

Тема 14. Участь у педагогічних радах закладу загальної середньої освіти, засіданнях класних керівників, нарадах.	6				6
Тема 15. Вивчення досвіду роботи вчителя образотворчого мистецтва та кращих учителів закладу загальної середньої освіти.	10				10
Тема 16. Самоаналіз художньо-виховної діяльності.	10				10
Тема 17. Опрацювання методичної літератури.	10				10
Разом за змістовим модулем 4.	42				42
Змістовий модуль 5. Підсумки педагогічної практики					
Тема 18. Написання звіту про проходження переддипломної педагогічної практики.	4				4
Тема 19. Оформлення документації педагогічної практики.	8				8
Тема 20. Участь у педагогічній раді закладу загальної середньої освіти щодо результатів роботи практиканта.	2				2
Тема 21. Участь у підсумковій конференції.	2				2
Разом за змістовим модулем 5.	16				16
Разом годин за навчальним планом.	180				180

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин
1.	Ознайомлення із базою практики.	4
2	Ознайомлення із внутрішнім розпорядком закладу загальної середньої освіти, розкладами дзвінків та уроків образотворчого мистецтва.	2

3	Ознайомлення із календарним та поурочним плануванням.	4
4	Складання індивідуального плану, графіка проведення уроків, виховних годин, позакласних заходів.	2
5	Спостереження уроків образотворчого мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво», гурткових занять та виховних заходів.	8
6	Підготовка конспектів уроків.	20
7	Проведення уроків образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» згідно графіку.	50
8	Проведення бесід із батьками учнів на педагогічні теми.	6
9	Підготовка та проведення виховних годин у закріпленому класі.	8
10	Підготовка та проведення занять гуртка декоративно-прикладного мистецтва / Підготовка проекту (проектів) художнього оформлення	8
11	Підготовка сценарію та проведення позакласних заходів.	10
12	Ознайомлення і вивчення методичної системи роботи вчителя образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво».	6
13	Участь у педагогічних радах закладу загальної середньої освіти, засіданнях класних керівників, нарадах.	6
14	Вивчення досвіду роботи вчителя образотворчого мистецтва та кращих учителів закладу загальної середньої освіти.	10
15	Самоаналіз художньо-виховної діяльності.	10
16	Опрацювання методичної літератури.	10
17	Написання звіту про проходження переддипломної педагогічної практики.	4
18	Оформлення документації педагогічної практики.	8
19	Участь у педагогічній раді закладу загальної середньої освіти щодо результатів роботи практиканта.	2
20	Участь у підсумковій конференції.	2
	Усього годин	180

7. Зміст та організація педагогічної практики

Переддипломна педагогічна практика з образотворчого мистецтва передбачена навчальним планом **014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)** у 8-му семестрі, впродовж шести тижнів, із розрахунку 30 годин в тиждень.

За час практики кожен здобувач виконує весь комплекс функцій вчителя образотворчого мистецтва.

Базою переддипломної педагогічної практики є заклади загальної середньої освіти.

Етапи педагогічної	Зміст, основні завдання, тривалість
--------------------	-------------------------------------

практики	
1. Підготовчий	<p>Після настановчої конференції знайомство з:</p> <ul style="list-style-type: none"> – адміністрацією і колективом закладу загальної середньої освіти; – розпорядком роботи закладу загальної середньої освіти; – навчальною програмою предмету «Образотворче мистецтво», календарно-тематичним плануванням; – матеріально-технічною базою закладу загальної середньої освіти, кабінетом образотворчого мистецтва; – учнями закріпленого класу. <p style="text-align: center;">(перших два дні)</p>
2. Ознайомлювальний	<ul style="list-style-type: none"> – спостереження та аналіз уроків образотворчого мистецтва, виховних годин; – складання індивідуального плану, графіка проведення уроків, виховних годин, позакласних заходів; – вивчення вікових та індивідуальних особливостей розвитку школярів; – оформлення щоденника спостережень. <p style="text-align: center;">(3-5 днів)</p>
3. Основний	<ul style="list-style-type: none"> – підготовка до проведення пробних і залікових уроків образотворчого мистецтва: вивчення літератури (основної і додаткової), підбір і виготовлення дидактичних матеріалів, складання планів-конспектів уроків тощо; – проведення уроків образотворчого мистецтва із учнями початкових і середніх класів, інтегрованого курсу «Мистецтво»; <ul style="list-style-type: none"> - підготовка гурткових занять / виконання ескізів, розробка проекту та реалізація (оформлення стендів, фрагмент художнього оформлення стіни (розпис)), сцени актового залу та ін.) ; – підготовка та проведення виховного заходу у закріпленому класі; – підготовка та проведення сценарію позакласного заходу; – участь у педагогічних радах, батьківських зборах, нарадах; – проведення бесід із батьками учнів на педагогічні теми; – вивчення досвіду роботи вчителя образотворчого мистецтва та кращих учителів закладу загальної середньої освіти;

	<p>– рефлексія, робота над самовдосконаленням та виробленням індивідуального педагогічного стилю; – продовження роботи з вивчення особливостей розвитку учнів закладу загальної середньої освіти. (від другого тижня і до закінчення педагогічної практики)</p>
4. Підсумковий	<p>Останні два дні практики здобувачі: – готують та оформлюють звітну документацію; – пишуть звіт педагогічної практики; – беруть участь у педагогічній раді закладу загальної середньої освіти щодо результатів роботи практиканта. У п'ятиденний термін після закінчення практики здобувачі беруть участь у підсумковій конференції за результатами педагогічної практики.</p>

Під час практики здобувачі виконують **такі види робіт:**

- знайомляться із навчально-виховним закладом, закладом загальної середньої освіти (бесіди з адміністрацією школи, вчителями образотворчого мистецтва, класними керівниками);
- знайомляться із матеріально-технічною базою практики;
- аналізують документацію школи, при яких проходять практику;
- знайомляться і аналізують навчально-методичну документацію з образотворчого мистецтва;
- аналізують теми та розділи навчальної програми з дисциплін образотворчого циклу на період практики;
- знайомляться із необхідною навчально-методичною літературою;
- підбирають та виготовляють дидактичні матеріали до занять з образотворчого мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво»;
- готують та проводять гурткові заняття / виконують ескізи, розробляють та реалізують проєкт з художнього оформлення (стенди, фрагмент художнього оформлення стіни (розпис)), сцена актового залу та ін.);
- вивчають окремих учнів та керівництво класу, у якій проходять практику та складають психолого-педагогічну характеристику на клас;
- проводять навчально-виховну роботу в закріплених класах, спостерігають окремі форми роботи, аналізують згідно вимог;
- знайомляться із методичним забезпеченням кабінету образотворчого мистецтва;
- знайомляться із системою професійної підготовки майбутнього педагога у даному загальноосвітньому навчальному закладі та її методичним та організаційним забезпеченням;
- виконують обов'язки класного керівника класу (розробляють за допомогою класного керівника різні форми виховної роботи і застосовують їх на практиці; індивідуально працюють із учнями; у закладах загальної середньої освіти – беруть участь у роботі з батьками);
- аналізують свою педагогічну діяльність і ведуть щоденник педагогічної

практики;

- беруть участь у семінарах, методичних об'єднаннях, педрадах, які відбуваються у період проходження практики;
- готують звітну документацію з практики.

За час педагогічної практики здобувачі повинні провести:

1. 7 уроків образотворчого мистецтва в 1-4 класах;
2. 7 уроків образотворчого мистецтва в 5-6 класах;
3. 4 уроки інтегрованого курсу «Мистецтво»;
4. 1 виховний захід;
5. 2 гурткові заняття / виконання ескізів, фото звіт розробки та реалізації проекту (оформлення стендів, фрагмент художнього оформлення стіни (розпис)), сцени актового залу та ін.) ;
6. 1 позакласний захід;
7. підведення підсумків, оформлення документації, участь у підсумковій конференції.

Оформлення документації до захисту педагогічної практики.

7. Звіт про проходження педагогічної практики;
8. Плани-конспекти залікових уроків з образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» із додатками (світлини уроків, творчі роботи учнів, роздатковий матеріал тощо);
9. План-конспект залікового гурткового заняття або пошукові ескізи та креслення до проекту, презентація готового проекту художнього оформлення та фотозвіт; (відповідно до додаткової кваліфікації).
10. Сценарій позакласного виховного заходу;
11. Щоденник практики;
12. Характеристика на здобувача освіти – практиканта затверджена директором освітнього закладу.

7. Методи та засоби діагностики результатів проходження практики

Спостереження та аналіз уроків образотворчого мистецтва, виховних годин, позакласних заходів; перевірка документації практики, залік.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Переддипломна практика»

Переддипломна педагогічна практика студентів завершується диференційованим заліком після підсумкової конференції, де студенти представляють результати своєї роботи.

При оцінюванні педагогічної практики в цілому враховуються такі показники:

- рівень професійно-педагогічних умінь;
- прояв професійно-значущих якостей особистості: організованість, дисциплінованість, доброзичливість, врівноваженість, любов до дітей;

- ініціатива і творчість, виявлені в період проходження практики на різних ділянках роботи;
- рівень педагогічного аналізу і рефлексії;
- якість оформлення звітної документації з педпрактики;
- своєчасність здачі документації.

Результати переддипломної практики впливають на рівень підготовки здобувача і мають статус оцінки за іспит з провідної дисципліни.

Результати практики оцінюються за такими критеріями:

Оцінка «**відмінно**» ставиться, якщо здобувач під час практики проявив дисциплінованість, глибокі знання із фахових дисциплін, творчу самостійність у плануванні, підготовці і проведенні навчально-виховної роботи зі школярами; грамотно склав індивідуальний план, намітив конкретні шляхи його реалізації; на високому професійному рівні проводив уроки образотворчого мистецтва, використовуючи широкий арсенал методів та прийомів; вдало здійснював виховну роботу в закріпленому класі, змістовно підготував позакласні заходи; повністю виконав завдання практики та акуратно оформив звітну документацію.

Оцінка «**добре**» ставиться, якщо здобувач проявив дисциплінованість та акуратність у роботі, любов до дітей та професії, виконав всі пункти індивідуального плану, проте не досить ефективно застосовував здобуті знання, уміння та навички, потребував допомоги вчителя, допускав помилки у проведенні уроків образотворчого мистецтва; не завжди справлявся з обов'язками класного керівника, допускав помилки у виховній роботі зі школярами; вчасно оформив та подав на перевірку звітну документацію.

Оцінка «**задовільно**» ставиться, якщо здобувач виконав програму практики, але в реалізації завдань художньо-естетичного виховання допускав помилки, недостатньо ефективно застосовував теоретичну і методичну підготовку у проведенні уроків та позакласних заходів; не зумів налагодити належного контакту з дітьми, несвоєчасно і неякісно оформив звітну документацію.

Оцінка «**незадовільно**» ставиться, якщо здобувач проявив порушення дисципліни, без причин пропускав практику; виявив недостатній рівень фахової підготовки; неефективно використовував методи і прийоми художньо-естетичного виховання, не справлявся з обов'язками класного керівника, не проводив на належному рівні виховні години та позакласні заходи; не зумів налагодити належного контакту з учнівським та вчительським колективами; не представив звітної документації практики на перевірку і рецензування.

9. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: бесіда, розповідь, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів, художньо-педагогічний аналіз творів образотворчого мистецтва.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів освіти, створення відчуття успіху у навчанні.

10. Методи контролю

Підсумковий контроль: залік у 8-ому семестрі.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення, періодичні видання, методичні посібники, підручники, план-конспекти.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гнатюк М. В. «Образотворче мистецтво : методика викладання». для студентів спец. «Початкова освіта». Івано-Франківськ : ПНУ, 2008. 32 с.
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.08.2019 р.).
3. Модельна навчальна програма «Мистецтво: 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. Кондратова Л. Г. [<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mist.osv.gal/Mystetstvo.5-6-kl.Kondratova.23.07.pdf>]
4. Кардашов В.М. Теорія та методика викладання образотворчого мистецтва. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладі. Київ. Видавничий дім «Слово». 2007. 296 с. [https://library.udpu.edu.ua/library_files/422791.pdf]
5. Кардашов В. М. Художньо-творчий розвиток особистості: теоретичний та методичний виміри : монографія. 2-е вид., доп. Мелітополь : ТОВ «ВД ММД», 2009. 264 с.
6. Климова Л. В. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво. 2 кл.: плани-конспекти. Харків : Ранок, 2006. 95 с.
7. Кондрацька Л. Сучасні технології підготовки майбутніх учителів мистецтва. Мистецтво та освіта. 2003. Вип. № 2. С. 7–11.
8. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі. навч.-метод. Посібник. Львів. «Новий світ – 2000». 2020. 274 с. [<https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Obrazotvoche-mystetstvo.pdf>]
9. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти. Мистецтво та освіта. 2004. Вип. № 1. С. 2–5.
10. Масол Л. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій. Мистецтво та освіта. 2001. Вип. № 1. С. 2-5.
11. Масол Л. Новий стандарт мистецької освіти: науковий коментар до основних змін. URL: http://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2014/09/l.masol_.doc (дата звернення: 13.07.2022 р.).
12. Мельник, В. М. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва : посібник для вчителів, учнів, студентів Тернопіль : Підручники і посібники, 2003. 64 с.

13. Мельник В. М. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва : посібник для вчителів, учнів, студентів Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. 64 с.

14. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1-4 класи). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 10.07.2022 р.).

15. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (5-9 класи). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 10.07.2022 р.).

16. Ничкало Н. Мистецтво розвитку особистості. Чернівці: Зелена Буковина, 2007. 255 с.

17. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.07.2022 р.).

18. Ночвінова О. В. Марчук Ж. С., Хребто Т. С. Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2010. 192 с. (Майстер-клас).

19. Образотворче мистецтво. 3 кл. : плани-конспекти / Л. В. Климова, І. В. Ланіна, Л. І. Божко та ін. Харків : Ранок, 2006. 112 с.

20. Образотворче мистецтво 1-7 класи: навч.-метод. посібник для вчителів / Г. А. Полякова, Л. І. Божко, О. О. Лейбіна та ін. Харків : Скорпион, 2001. 160 с.

21. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.

22. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання наказ МОН від 02.-08-2024 № 1093 Основні види: формувальне, підсумкове, державна підсумкова атестація (!) Тематичне – за потреби (для отримання інформації щодо рівня досягнення ОРН, визначених в окремому елементі програми). Результати ТО можуть бути використаня для коригування освітнього процесу.

23. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання наказ МОН від 02.-08-2024 № 1093.

24. Рубля Т. Є., Рубля І. А. Образотворче мистецтво: підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ.– Ірпінь : Перун, 2007. 206 с.

25. Рубля Т. Є., Федун С. І. Образотворче мистецтво: підручник для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2006. 142 с.

26. Рубля Т. Є. Федун С. І. Образотворче мистецтво: підручник для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2007. 192 с

27. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька: навчальний посібник. Тернопіль, 2005. 360 с.

28. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2010. 256 с. (Майстер-клас).

29. Сердюк І. І., Сердюк Ф. М., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 7 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2010. 272 с. (Майстер-клас).

30. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. [<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>]

31. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас. [<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>]

32. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 3 клас: посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2006. 104 с.

33. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 1 клас: посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005. 112 с.

34. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 2 клас : посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2005. 96 с.

35. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 3 клас : посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2007. 104 с.

36. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 4 клас: посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2006. 120 с.

37. Фесенко Л. В. Образотворче (візуальне) мистецтво. 5-7 класи: програма курсу. Тематичне планування. Розробки уроків. Харків : Ранок, 2004. 384 с.

38. Фесенко Л. В., Рубля Т. Є. Я іду на урок образотворчого мистецтва. 5 клас. Харків : Ранок, 2008. 160 с. (Б-ка творчого вчителя).

39. Фесенко Л. В., Рубля Т. Є. Я іду на урок образотворчого мистецтва. 6 клас. Харків : Ранок, 2007. 160 с. (Б-ка творчого вчителя).

40. Фесенко Л. В., Рубля Т. Є. Я іду на урок образотворчого мистецтва. 7 клас. Харків : Ранок, 2008. 176 с. (Б-ка творчого вчителя).

41. Шалаєва Г. П. Вчимося малювати: посібник. Київ : Країна мрій, 2008. 224 с.

42. Шевнюк Олена Леонідівна. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах : навчальний посібник/ Київ : Освіта України, 2017. 311 с.

43. Шестобуз О. С. Образотворче мистецтво з методикою викладання в початкових класах : навч.-метод. посібник. Чернівці. ЧНУ, 2011. 140 с.

Допоміжна

1. Бровченко А. В. Образотворче мистецтво : альбом-посібник за підручником Л. М. Любарської, М. І. Резниченка «Образотворче мистецтво», 1 кл. 3-тє вид. Київ : СПД-ФО Тернов І. Є., 2009. 63 с.

2. Веселкові барви на уроках образотворчого мистецтва: (на допомогу педагогічним працівникам загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти). Харків : Ранок, 2005. 112 с.
3. Жорнова О. І. Теорія і методика формування культуротворчості. Запоріжжя: Дике поле, 2006. 416 с.
4. Зюзіна Т. Зарубіжні моделі використання мистецтва в системі загальної освіти. Мистецтво та освіта. 2011. Вип. № 4. С. 2–7.
5. Климова Л. В., Ланіна І. В. Образотворче мистецтво. 2 кл.: плани-конспекти. Харків : Ранок, 2006. 95 с.
6. Кондрацька Л. Сучасні технології підготовки майбутніх учителів мистецтва. Мистецтво та освіта. 2003. Вип. № 2. С. 7–11.
7. Ковальов О. Є. Образотворче мистецтво, 1-7 класи: навч. посібник Суми : Універсальна книга, 2019. 318 с.
8. Крвавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво у 3-х ч. : навч. посібник для студентів ВНЗ. Ч. 1. Львів: Світ, 2003. 256 с.
9. Ночвінова О. В., Марчук Ж. С., Хребто Т. С. Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2006. 192 с.
10. Ночвінова О. В., Марчук Ж. С., Хребто Т. С. Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 192 с.
11. Образотворче мистецтво 1-7 класи: навч.-метод. посіб. для вчителів / Г. А. Полякова, Л. І. Божко, О. О. Лейбіна та ін. Харків : Скорпион, 2001. 160 с.
12. Пасічник, А. М. Образотворче мистецтво : словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2003. 216 с.
13. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2006. 256 с. (Майстер-клас).
14. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 256 с. (Майстер-клас).
15. Сердюк І. І., Сердюк Ф. М., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 7 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 272 с. (Майстер-клас).
16. Федун, С. І., Чорний О. В. Українська художня культура. 10 клас : книжка для вчителя. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 120 с.
17. Фесенко Л. В. Образотворче (візуальне) мистецтво. 5-7 класи: програма курсу. Тематичне планування. Розробки уроків. Харків : Ранок, 2004. 384 с.
18. Художня культура : підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів; рівень стандарту / Н. Є. Миропольська, Л. М. Масол, Е. В. Белкіна, О. В. Гайдамака ; за заг. ред. Н. Є. Миропольської. Харків : Ранок, 2011. 175 с.
19. Шалаєва Г. П. Вчимося малювати: посібник. Київ : Країна мрій, 2008. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мистецької освітньої галузі // Додаток 10 до Державного стандарту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n338>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
3. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
4. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Мистецтво 5 – 9 клас: Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів / Укл. Л. Масол та ін. // МОН України: Навчальні програми 5 – 9 класів, 2017. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
6. Міністерство освіти і науки України URL: [Mystetstvo.5-6-kl.Masol.Prosina.14.07.pdf \(mon.gov.ua\)](https://mon.gov.ua/storage/app/media/prosina/prosina_14_07_2021.pdf)
7. Національна бібліотека ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
8. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed>.
9. Простір вчительських ідей URL : [Типова освітня програма для 3-4 класів НУШ Шияна Р. Б. \(idea-teacher.com.ua\)](http://idea-teacher.com.ua)
10. Шкільні підручники URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>

ТИПОВІ ПРОГРАМИ

1. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
2. Міністерство освіти і науки України. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090)
3. Навчальна програма «Мистецтво 5 клас». Навчальна програма укладена на основі Модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.), «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Мистецтво» інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти (автор Людмила Масол). Укладач навчальної програми вчитель образотворчого та музичного мистецтва. ОЗО «Потіцький ліцей Миронівської міської ради Київської області». Сорока Галина Петрівна.

4. Навчальна робоча програма з курсу «Образотворче мистецтво» розроблена на основі законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»), на основі Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09. 2020 р. № 898), а також модельної навчальної програми «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автор Масол Л. М.). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090).

Додатки

Додаток 1

Орієнтовна схема уроку з образотворчого мистецтва

1. *Загальні відомості про урок: дата, клас, предмет, обладнання.*

2. *Початок уроку.* Готовність класу до уроку. Вміння вчителя зосередити увагу учнів на навчальну роботу, створити робочий настрій в класі.

3. *Тема і мета уроку* (навчальна, виховна, розвиваюча). Місце даного уроку в системі уроків з теми, зв'язок з попереднім вивченим матеріалом.

4. *Організація уроку:*

- тип уроку;
- структура уроку, його етапи, їх послідовність і розподіл часу, відповідність побудови уроку його змісту і меті;
- види навчальної діяльності;
- поєднання фронтальної, групової та індивідуальної роботи на уроці;
- раціональне використання часу.

5. *Зміст уроку:*

- науковий виклад матеріалу на уроці, його відповідність особливостям учнів;
- виховне значення уроку;
- доцільність викладеного матеріалу: для опитування, закріплення, пояснення, самостійної роботи, повторення, роз'яснення домашнього завдання;
- відповідність змісту уроку вимогам програми;
- зв'язок теорії з практикою;
- зв'язок вивченого матеріалу з попереднім;
- міжпредметні зв'язки;
- обсяг знань учнів, їх вмінь і навичок.

6. *Методика проведення уроку:*

- обладнання уроку, використання наочності, дидактичного матеріалу на всіх етапах;
- відповідність методів і прийомів навчальним, виховним та розвиваючим завданням уроку;
- постановка учителем перед учнями мети уроку і проведення підсумків;
- робота з слабо встигаючими на уроці;
- правильність оцінювання учителем знань і діяльності учнів, їх ефективність і об'єктивність;
- дотримання на уроці єдиних вимог до учнів.

7. *Організація пізнавальної діяльності учнів:*

- роль, місце і характер самостійної роботи учнів на уроці;
- використання підручників і наочних посібників;
- послідовність питань і завдань, прийоми активізації учнів
- характер пізнавальних завдань, формулювання проблемних питань.

8. *Психологічні основи уроку:*

- розвиток уваги;
- розвиток пам'яті, мислення;

– чергування матеріалу різного ступеня важкості, різноманітність видів навчальної діяльності;

– присутність психологічних пауз;

– емоційна атмосфера уроку.

9. *Індивідуальний і диференційований підхід до учнів на уроці.*

10. *Об'єм та характер домашнього завдання.*

11. *Робота і поведінка учнів на уроці* (активність класу, дисциплінованість, організованість, мовлення, зацікавленість дітей матеріалом, якість їх відповідей).

12. *Поведінка вчителя на уроці* (зовнішній вигляд, мовлення, витримка вчителя, доброзичливість у спілкуванні з учнями, вимогливість до учнів, вміння розподіляти увагу на уроці, використання різноманітних прийомів впливу на школярів).

13. *Висновки і побажання.*

Додаток 2

Орієнтовна схема виховної години

1. *Організація:* готовність дітей до проведення, оформлення приміщення, обладнання, наочність, використання ТЗН, чіткість, організованість, злагодженість у проведенні заходу.

2. *Зміст:* актуальність теми, змістовна спрямованість, раціональність у доборі фактів, послідовність, зв'язок з життям школи, міста.

3. *Методика проведення:* врахування вікових особливостей дітей, можливість відвертого обміну думками, характер діалогу, стимулювання учнів до дискусії.

4. *Психологічна обстановка:* поведінка, активність, зацікавленість, ставлення дітей до заходу, ставлення і тон вчителя до учнів, педагогічний такт, повага до пропозицій дітей.

5. *Результати:* вирішення конкретних завдань в процесі підготовки і проведення заходу.

6. *Загальні висновки:* позитивні сторони і недоліки щодо змісту, методів проведення, якості підготовки і виховних результатів.

7. *Загальна оцінка:* чи досягнута мета, як ставилися діти до виховної години, роль педагога в підготовці і проведенні заходу, ініціативність і творчість студента-практиканта.

8. *Рекомендації.*

Додаток 3

Методичні рекомендації до написання сценарію виховного заходу

Сценарій має кілька аспектів – пізнавальний і прикладний, художній і психолого-педагогічний, які програмують не лише побудову матеріалу, а й виховний вплив на учасників, їх майбутню реакцію і поведінку. В основу створення сценарію повинні бути покладені конкретні реальні події. За своєю природою сценарій вимагає певного дійства, відтвореного в яскравій образній формі. Герой повинен бути особою, характер та вчинки якого впізнають учні, від імені цього героя автор може подати певні висновки.

Отже, образне вирішення теми – перший і найважливіший художньо-педагогічний прийом реалізації документального матеріалу у сценарії. Наступним важливим принципом реалізації документального матеріалу є чіткий добір фактів, покладених в основу сценарію. Справжню художню і пізнавальну цінність має той сценарій, матеріали якого відповідають історичній достовірності і покликані слугувати ідеалом гуманізму. Документальний характер сценарію – це одна з важливих особливостей роботи по формуванню в учнів добра, честі, совісті, правди гідності.

Іншою, не менш значимою особливістю сценарію, є те, що він має активний характер, побудований на реальних діях учасників, тобто передбачає не лише організацію матеріалу, а й аудиторію.

Сценарій передбачає літературно-драматичну розробку матеріалу. Тому він складається з окремих елементів дійства, де розкривається тема, показуються переходи від однієї частини до іншої, виявляється орієнтована спрямованість усіх виступів. Використовуються художні твори або уривки з них.

Вибір теми. Обираючи тему сценарію необхідно визначити моральну, політичну виробничу або навчальну проблему, в центрі якої завжди повинна бути людина або група людей. Визначення теми й осмислення її як проблеми допомагає правильно сформулювати ідею – основну думку, головний висновок, зміст задуму, оцінку подій, явищ. Якщо тема сценарію розуміється як проблема, то ідея – це шляхи її вирішення.

Сюжет. В сюжеті мають бути відображені характерні, цікаві для конкретної аудиторії життєві події, що пов'язані між собою і послідовно розвиваються. Сюжетну лінію необхідно будувати послідовно. При створенні сценарію слід зауважити, що в кожному з них мають бути присутні творча індивідуальність, громадськість, особиста позиція, особисті якості сценариста, співзвучні з життям і діяльністю шкільного колективу.

Педагогічний щоденник

Педагогічний щоденник – це робочий документ студента, в якому: планується педагогічна організаторська діяльність здобувача і дитячого колективу; розвивається методична сутність справ, що проводяться; аналізується кожний день перебування в школі; робляться висновки та узагальнення.

Педагогічний щоденник є обов'язковим документом педагогічної практики. Він перевіряється методистом з фахової дисципліни, викладачем педагогіки, може проглядатися керівником практики. Стан педагогічних щоденників враховується при виставленні заліків і оцінок за навчально-педагогічну практику.

Ведення щоденника сприяє самоосмисленню студентами своєї педагогічної роботи, формуванню умінь бачити кожну дитину у взаємодії з товаришами, оволодівати методикою правильної оцінки справ і вчинків школярів і власних також, уміннями аналізувати й оцінювати виховні справи.

Творча робота вчителя можлива лише при умові критичного ставлення до педагогічних фактів і явищ, їх педагогічного аналізу, розвитку педагогічної спостережливості вчителя і навичок самоаналізу. Ці якості необхідно розвивати майбутньому вчителю, тому саме ведення педагогічного щоденника сприяє розвитку цієї якості, він є засобом педагогічної самоосвіти і самовиховання майбутнього спеціаліста.

Додаток 5

Зразок оформлення щоденника виробничої практики (переддипломної педагогічної практики)

1 сторінка:

Щоденник

виробничої практики (переддипломної педагогічної практики)
здобувача 41-Рк групи Фахового коледжу
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка
(прізвище, ім'я, по батькові)

2 сторінка:

Заклад загальної середньої освіти:

Класи:

Директор закладу загальної середньої освіти:

Заступник директора з виховної роботи:

Методист:

Учитель образотворчого мистецтва:

3-а сторінка: розклад уроків.

4-а сторінка: розклад дзвінків.

5-а сторінка: список учнів закріпленого класу.

Далі: щоденник спостережень.

ЩОДЕННИК СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Дата	Клас	Тема та мета уроку або виховного заходу, короткий їх хід	Аналіз спостережень	Висновки і пропозиції

Орієнтовна схема написання психолого-педагогічної характеристики учня

I. Загальні відомості про учня

1. Біографічні дані. Прізвище та ім'я учня, рік народження, національність.
2. Соціально-побутові умови. Адреса проживання. Склад сім'ї, освіта, місце роботи батьків. Допомога сім'ї у навчанні та вихованні дитини. Режим праці і дозвілля учня. Участь його у домашній праці.
3. Стан здоров'я. Крім загальної характеристики стану здоров'я учня (за даними шкільного лікаря) обов'язково вказати на сенсорні дефекти, якщо такі виявлені в учня.

II. Загальний рівень розвитку учня

1. Психічний розвиток учня. Характеристика його уваги. Особливості сприймання і розуміння навчального матеріалу. Швидкість, міцність і точність запам'ятовування. Особливості мислення учня. Рівень володіння психологічними операціями аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування і узагальнення. Особливості уяви учня. Рівень розвитку мови (культура мовлення, словниковий запас, логічність мовлення). Розвиток вольових якостей (цілеспрямованість, принциповість, самостійність, ініціативність, витримка тощо).

2. Інтелектуальний розвиток учня, його ерудиція. Інтерес до питань, світогляду, моралі, науки, техніки, мистецтва, спорту. Наявність провідного інтересу. В яких гуртках і спеціальних дитячих установах працює учень? Особливості читацьких інтересів учня, їх широта і стійкість. Самостійність, критичність, гнучкість та логічність мислення.

3. Індивідуально-психологічні особливості учня. Його збудливість та енергійність, врівноваженість і емоційна вразливість. Темп роботи і мовлення учня. Чи легко він переходить від одного виду діяльності до іншого?

Наполегливість, впевненість, охайність учня. Рівень розвитку почуття колективізму, обов'язку, власної гідності. Скромність, сміливість, рішучість, правдивість, чесність і самокритичність учня. Ставлення до вчителів, товаришів і батьків.

До якого виду діяльності спостерігається нахил учня? Яку діяльність він може виконувати особливо успішно? Яку професію у майбутньому хоче обрати? Охарактеризувати загальні й спеціальні здібності учня.

III. Навчальна діяльність учня

Ставлення учня до занять у закладі загальної середньої освіти. Чи є пропуски занять, причини пропусків. Уважність на уроках. Якими навчальними предметами більше цікавиться? Якість і систематичність виконання домашніх завдань. Вміння учня самостійно працювати над навчальними завданнями.

Які прийоми індивідуального підходу використовувались у роботі з учнем, їх наслідки. Ставлення учня до оцінки вчителем його успіхів і невдач у навчанні. Успішність його з різних навчальних дисциплін, участь у предметних гуртках. Які навчальні предмети опановує легко, а які з труднощами? Їх причина. Які заходи вживались для підвищення успішності з цих предметів. Їх наслідки.

Думка практиканта про шляхи поліпшення навчальної діяльності учня.

IV. Громадська активність учня

Участь у громадському житті закладу загальної середньої освіти. Які доручення має і як їх виконує? Дисципліна учня (якщо є випадки порушення, то дати характеристику їх причин). Становище учня в класному колективі (офіційний чи неофіційний лідер малої групи, не прийнятий у колектив). Участь у суспільно-корисній праці. Мотиви громадсько-корисної і суспільно-корисної діяльності.

Чи були способи підвищення інтересу учня до громадської роботи? Якими шляхами вони здійснювалися? Наслідки цього. Думка практиканта про можливі шляхи підвищення громадської активності учня.

V. Висновки

Найважливіші позитивні сторони навчання і дисципліни учня. Причини відставання у навчанні, порушення дисципліни. Які заходи були вжиті практикантом для покращення успішності та поведінки учня? Їх ефективність. Яку систему заходів, на думку практиканта, слід розробити і реалізувати для виправлення становища? Які індивідуально-типологічні особливості слід при цьому враховувати?

Орієнтовна схема написання психолого-педагогічної характеристики класу

1. Загальні відомості про клас

Кількість учнів, з них хлопців та дівчат. Віковий склад. Коли і як було сформовано цей колектив і яких змін він зазнав за час свого існування.

2. Структура колективу та взаємовідносини

Чи є угруповання в колективі? Чи існують конфлікти між окремими угрупованнями та їх лідерами? Ступінь згуртованості та узгодженості дій учнів у класі (у закладі загальної середньої освіти, поза ним). Формальні та неформальні лідери в класі. Як вирішуються в класі питання допомоги учням, які її потребують? Наявність у класі учнів, які перебувають в ізоляції. Ставлення класу до новачків. Особливості взаємин між хлопцями та дівчатами.

3. Ціннісні орієнтації класу

Рівень громадянської зрілості учнів класу. Які суспільно значущі інтереси мають місце? Духовні запити та пріоритетні цінності. Моральні якості особистості, які більш за все цінують у цьому колективі, та якості, що викликають найбільший осуд.

4. Інтелектуальний розвиток класу

Загальна характеристика успішності в класі. Дисципліна класу на уроках. Ставлення до списування, підказок, шпаргалок. Чи прислуховуються учні до думки своїх товаришів по класу? Чи легко учні класу знаходять спільну мову при розв'язанні тих чи інших проблем? Громадська думка в класі. Чи часто вона змінюється і під впливом яких чинників? Життя класу після уроків. Участь учнів у роботі гуртків, секцій, позашкільній діяльності. Стан критики та самокритики в класі. Як сприймають учні класу критичні зауваження?

5. Емоційний клімат класу.

Який настрій переважає в класі? Чи хвилюють невдачі класу всіх учнів? Емоційне «благополуччя» чи «неблагополуччя» окремих учнів. Чи вміють учні класу контролювати та регулювати свої емоції?

6. Вольові характеристики класу.

Чи здатний клас мобілізувати фізичні та духовні сили на подолання труднощів чи перепон? Чи може клас швидко і самостійно приймати рішення. Приймавши рішення, клас береться за його виконання чи зволікає з ним? Чи завжди клас доводить справу до кінця? Чи здатний клас на розумний і виправданий ризик?

7. Педагогічне керівництво класом

Особистість класного керівника. Стиль його взаємовідносин з класом. Авторитетність. Здійснення диференційованого та індивідуального підходів при роботі з учнями.

8. Загальні психолого-педагогічні висновки

Загальна характеристика рівня розвитку колективу класу. Позитивні аспекти й недоліки в організації життя та діяльності класу. Рекомендації щодо подальшої роботи з конкретним класом.

1. Термін і місце проходження практики. Аналіз бази педагогічної практики. Виконання плану педагогічної практики в цілому. Які були відхилення від нього, що не виконано, чому; що зроблено понад план.

2. Кількість проведених уроків, у тому числі: уроків засвоєння нових знань, комбінованих уроків, уроків-екскурсій, уроків-концертів, уроків-конкурсів і т. д. Найбільш досконалі уроки; уроки, які викликали труднощі, чому? Що дали здобувачу розробка та проведення системи уроків за темою?

3. Позакласні заходи з фахових дисциплін: заняття гуртка (який гурток, кількість школярів у ньому, кількість проведених занять), факультативні заняття та ін.

4. Яке головне виховне завдання вирішувалось у період практики. Проведені позакласні виховні заняття (заходи), їх тема, зміст, виховні результати.

5. Індивідуальна робота з учнями, її результативність.

6. Практична допомога закладу загальної середньої освіти (поліпшення обладнання предметного кабінету, виготовлення наочного приладдя тощо).

7. Робота, проведена з батьками.

8. Зміст та форми допомоги, яку надали: груповий керівник педпрактики, директор закладу загальної середньої освіти, заступник директора, методисти, вчитель-предметник, класний керівник.

9. Методична і громадська робота:

а) участь у засіданнях педагогічних рад, методичних комісій, проведенні класних зборів;

б) участь у методичній та громадській роботі;

в) врахування індивідуальних особливостей учнів з метою підвищення ефективності уроків образотворчого мистецтва, виховної та позакласної роботи.

10. Загальні висновки про педагогічну практику:

а) досягнення і недоліки в організації практики;

б) пропозиції та побажання щодо покращення педагогічної практики.

Дата

підпис практиканта